

## VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

## Krščanska internacionala.

Ljubljana, 10. junija. Iz Rima poročajo, da so se v zmislu želja in izjav sv. očeta Benedikta XV. začele delati priprave za sklicanje mednarodnega katoliškega kongresa, ki naj bi se vršil letošnjo jesen. Poročilo je izšlo iz vrst italijanske ljudske stranke, katere tajništvo vodi celo akcijo. Mednarodni katoliški kongres naj izdela skupen akcijski program katoliške internacionalne in zavzame enotno stališče glede strokovnih organizacij in sindikatov delavcev, uradnikov in malih posestnikov. Na kongres naj pošljejo svoje zastopnike krščanske ljudske stranke iz vseh malih in velikih držav tostran in onstran Oceana, da se osnuje enotna fronta katoličanov vsega sveta. Katoliška internacionala pa ne bo rušila narodnih meja, marveč hoče le med narodi v imenu krščanske pravičnosti izbrisati sovražstvo, ki ga je zanetila vojna

in organizirati solidarno delo za notranjo in zunanjo obnovo ljudstev in držav.

Ustanovi se centralna pisarna za mednarodno katoliško propagando, ki bo imela tri oddelke za kulturo in tisk, strokovne stvari in politiko.

V katoliški internacionali si morajo bratsko podati roke vsi, ki izpovedujejo krščanskosocialna načela.

To je načrt, ki ga je v listu »Corriere d'Italia« začrtal posl. Štefan Cavazzoni, ki je že pred vojno vodil akcijo za katoliško internacionalo in bil v ta namen na Dunaju in v Budimpešti. V času, ko svobodomiselnici vseh smeri sklepajo svoje vrste in se vežejo v mednarodne zveze ali vsaj kartele, čutimo tudi katoličani bolj nego kdaj prej nujno potrebo, da združimo tudi mi svoje moči v brambo in prosep katoliških načel.

## Krščanstvo hočejo zatreti.

## Predlog svobodomiselnih čeških narodnih socialistov.

Praga, 6. jun. Narodni socialisti, ki se na Češkem nazivajo češki socialisti, so pri zadnjih volitvah strahovito pogoreli. Sedaj hočejo svoj kredit izboljšati; toda ne s tem, da bi predlagali pametne in potrebne stvari za ljudstvo proti oduševanju in draginji. Oni so začeli s kulturnim bojem. Predložili so poslanski zbornici predlog o ločitvi cerkve od države. To bi se ne bila nobena nesreča, ko bi bili cerkev od države res ločili tako, da bi bila cerkev svobodna. Toda oni hočejo cerkev zatreti in z njo vse krščansko versko življenje. Narodni socialisti, ki tudi na Slovenskem hočejo nekaj šariti, so s tem pokazali svoje odkrito protikrščansko lice.

Naj navedemo nekaj značilnih stavkov iz njihovega predloga! V tretjem členu izjavljajo, da privatno izvrševanje verskih vaj (molitev zjutraj in zvečer) ne spada pod omejitev tega zakona. Pač je javno izvrševanje božjega častja (maša, blagoslov, verouk) smatrati za zborovanje. To stoji pod nadzorom države.

Uvede se (po členu 10. njih predloga) civilni zakon na ta način, da se mora poroka vršiti pred uradnikom. Če se hoče kdo še cerkveno poročiti, se sme, a šele po poroki pred glavarjem. Duhovnik, ki bi izvršil cerkveno poroko pred civilno, se kaznuje.

Točka 13. določa, da je verouk izključen iz šole bodisi kot obvezen, bodisi kot prost predmet. Križa ali drugih nabožnih znakov v šoli ne sme biti. — Vsi cerkveni prazniki — razum nedelj — se odpravijo.

V svrhu bogoslužja se smejo verniki združiti v društva. Tem društvom sme država — a ne mora — posoditi cerkve za izvrševanje službe božje. Tako sme država doslej katoliške cerkve posoditi za bogoslužje luteranom judom in svobodomiselnim. (§ 24.)

Nihče ne sme verskim društvom ničesar zapustiti ali darovati. Kdor bi kaj dal, zapleni to država (§ 20.). Najmanj eno četrtno prejemkov mora versko društvo izročiti državi.

K vsaki javni božji službi (maši, pridigi, blagoslovu, verouku) sme država poslati svojega zastopnika-uradnika, ki nastopi, če mu ni kaj všeč.

Doslovno pa moramo navesti § 30. njihovega predloga, ki se glasi: »Ni dovoljeno postavljati verske znake (križe in podobne) katerekoli cerkve na javnih mestih, na zasebnih ali javnih poslopih, izveniši poslopja, ki so izrecno namenjena bogoslužnim namenom, in nagrobnike na pokopališčih.«

Po tem členu ne bi nihče smel okrasiti svoje hiše z razpelom ali svetniško podobno.

Ta predlog so stavili češki narodni socialisti, ki so narodni socializem — ta socialni in delavski nestvor — spravili tudi na Slovensko. Duševni oče tega predloga je znani svobodomislec Bartošek. Sodeloval pa je pri njem bivši in sedanj minister Stiborný, ki je bil zapleten v zelo umazano zadevo, a je kljub temu zopet postal minister. Svobodomislec namreč ni nič sram.

K temu predlogu izjavljajo katoliški češki listi: »Ta predlog ne postane nikdar zakon! In če postane, ga ne poslušamo! Država naj zasleduje verižništvo, odstranja draginjo, kaznuje zločince in pospešuje blagostanje! To je njen namen. Države pa, ki bi tako posegala v državljanske pravice krščanskega ljudstva, kakor to hoče svobodomislec Bartošek s privrženci narodni-socialisti, bi ne priznali!«

Delavstvo slovensko pa naj iz tega spozna, da so narodni socialisti ravno tako protikrščanski ko socialni demokrati ali komunisti.

Krščansko delavstvo! V krščanske delavske organizacije!

## Italijanska vlada odstopila radi draginje kruha.

Ljubljana, 10. junija. Odredba italijanske vlade, s katero je povišala cene kruha na 1½ lire, je vzbudilo med ljudstvom najhujše ogorčenje in odpor. Po vseh mestih se vrše protestni shodi, demonstracije in štrajki. Novosestavljena vlada, ki se je 9. t. m. predstavila parlamentu, je istočasno naznanila svoj odstop. Odstopil je tudi predsednik poslanske zbornice Orlando. Kraljevi odlok o zvišanju krušnih cen so

## VES IZVOZ POD STROGO KONTROLO DRŽAVE.

LDU Belgrad, 9. junija. Na včerajšnji ministrijski seji je bil sprejet odlok, da bo v bodoče vsa izvozna trgovina pod konjato, ki jo bo vlada naknadno določila. Sredstva zadržana za izvoz bo morala, ako bo obstala, ves svoj dobiček razdeliti med poljedelce, ki so v vojni trpeli škodo. Ves izvoz blaga in carina bi se morala plače-

vati edino v dinarskih novčanicah, da se izboljša kurz našega denarja.

## KARTEL BELGRAJSKIH TRGOVCEV.

LDU Belgrad, 9. junija. Zadnji padec dinarske novčanice je izzval kartel trgovcev, ki hočejo vzdržati vrednost franka na višini 200—220 dinarjev za čas dveh do treh mesecev, dokler ne prodajo blaga; ki ga imajo na skladišču.

## Krščanska družina narodov.

O binokostih je izšla papeževa enciklika »O krščanski upostavi miru«. Papež naglašja, da je sedaj, ko je vojna končana in so zasajena drevesa miru, prišel čas, da se izruje seme in kali sovražstva, ki ovirajo notranjo spravo med narodi. Namesto tega naj se naseli v vsa srca krščanska ljubezen, ki edina more zjamčiti ne-le duševno, ampak tudi gmojno blaginjo posameznikov in narodov. Vpoštevajoč sedanjne izpremenjene časovne razmere je sv. stolica tudi s svoje strani pripravljena, doprinese miru misli neobhodno potrebno žrtev s tem, da omili pogoje, ki so veljali za katoliške kneze glede oficijelnih obiskov v Rimu, odkar se je uničila svetna oblast sv. stolice. S tem se pa sv. stolica nikakor ne odreka svojim nedotakljivim pravicam, marveč smatra svoj sedanj položaj slej ko prej kot abnormalen in ponavlja vse tozadevne proteste svojih prednikov. Obenem z največjim povdankom zahteva, da se sedaj, ko se je sklenil mir med narodi, vrnejo tudi sv. stolici njene pravice in njeno dostojanstvo in odpravi sedanj abnormalni položaj poglavarja Cerkve, vsled katerega iz mnogih razlogov trpe škodo tudi narodi.

Potem poziva papež države, naj pokopljejo vse medsebojno nezaupanje in se sklenejo v eno samo družino narodov, da si tako zagotovijo na eni strani lastno neodvisnost, na drugi strani pa zavarujejo družabni red in promet. Samo taka združitev narodov bi mogla ljudstva osvoboditi neznosnih vojaških bremen in preprečiti nove strašne vojne. Zanimivo je, da enciklika z nobeno besedo ne omenja famozne »Zveze narodov«, pač pa prihaja z lastno mislijo: da se narodi združijo v eno samo krščansko družino.

Istočasno je vatikansko uradno glasilo »Osservatore Romano« objavilo oficijelno noto, v kateri sv. stolica izjavlja, da se papež nikoli ni potožal za to, da bi bil sprejet v Zvezo narodov, ne potom diplomatov ne drugače.

V. M.—v.

## Umirajoča Rusija.

(Naslednji članek nam je poslal Rus, ki sedaj biva v Ljubljani. Njegov članek je posnet po poročilih francoskih in danskih listov. Ta članek priobčujemo zato, ker je značilno dopolnilo članekov, ki smo jih prinesli po avstrijskem socialdemokratu dr. Bauerju. Diktatura proletariata delavstvu ne do naša sadov, ki jih delavstvo od njega pričakuje. Draginja v kmetijski Rusiji — nam govori več ko vse knjige. — Ur.)

Velika slovanska dežela s 180 milijoni prebivalcev umira. Takega prepričanja so nepristranski opazovalci življenja v Rusiji, kjer gospodarijo boljševiki. Pred kratkim se je vrnil na Francosko častnik Charles Pettit, ki je preživel v Rusiji 17 dni, in je v poslednjih majniških številkah pariškega časnika »Le Petit Parisien« obelodanil svoje vtise. Ker je vsaka nepristranska razjasnitev boljševiškega režima zelo zanimiva, zato očrtamo v kratkih potezah vtise Ch. Pettita.

O bivši ruski prestolici Petrograda piše Pettit kot o mestu, ležečem v agoniji. Od prejšnjega prebivalstva je ostalo v mestu le 25 odstotkov in še teh življenje je strašno; tare jih lakota, revščina, pomanjkanje. Pettit je sam videl na ulicah mnogo ljudi, ki so od lakote padali v nezavest. Število bolnikov od gladnega legarja je ogromno. Okoli Petrograda je veliko novih pokopališč, ki so napolnjena s svežimi grobovi. »Petrograd umira, leži v agoniji« piše Francoz. »Zinoviev, predsednik petrograjskega sovjeta, mogočni diktator more mirno spati. Od lakote polumrtvi prebivalci Petrograda ne skale njegovega spanja. Železnica Petrograd—Moskva je edina, po kateri se vozijo vlaki dvakrat, trikrat na teden in na ta način »vzdržujejo življenje v umirajočem telesu — sedanjji Rusiji.«

Železniške postaje so prazne, kupiti ni mogoče ničesar. Kakor v Petrogradu, tako vlada tudi v Moskvi strašna lakota. — Hiše stoje po starem, no večina njih nekdanjih gospodarjev »spi na drugem svetu«. Po ulicah se vlačijo v prahu umazani, raztrgani ljudje in pohajkujejo brez dela. Nihče ne dela in se ne zanima za nič na svetu. Vsi so v strahu in trepetajo pred špijonstvom in vohuni in »se boje brezšumno izogniti«. Nihče se ne upa povedati svoje mnenje; vsi se boje ne samo kaj pokazati, zamahniti z roko, temveč celo pogledov. Varujejo se razgovorov, pozdravov celo smehljajev v bojazni izdati s tem svoje čustva in na ta način samega sebe izpostaviti, kompromitirati.

»Vsa znamenja evropske delavnosti so izginila. Trgovine, prodajalne, gostilne, banke i. dr. so zaprte kakor tudi v Petrogradu. Boljševiki sovražijo vse zapadne evropske ideje, ne trpe ne vele- ne malo- posestnikov in sploh nobene posestine ne priznavajo, ne parlamentarizma, ne svobodne trgovine, ne individualne podjetnosti.

Boljševizmu se gabijo socialisti-parlamentaristi, obenem je pa on tudi največji sovražnik anarhistov, zato ker je on diktatura, opirajoča se na armado, zato ker je on popolno zanikanje osebnosti, individualizma.« — To so doslovne besede Ch. Pettita, ki jako označujejo »državno« vlast, katere je zavladala v Rusiji.

Za vohunstvo, propagando in podkup inozemskih časnikov se trditijo gromadnje vsote denarja. Sam Ch. Pettit je bil ves čas pod nadzorstvom špijonov; — začetkom je za njim pazila čedna židovka, potem pa neki špijon neznano kakšne narodnosti. Kakor trdi Ch. Pettit, so židje povsodi na prvem mestu. Propagando med kmeti, ki nikakor nečesto razumeti komunizma, je pripeljala k temu, da sejejo kmetje zdaj samo toliko, kolikor potrebujejo zase, deset desetina polja pa leži neobdelanih, a za izboljšanje kmetijstva se nobeden že zato ne briga, ker ne more šteti zemlje za svoje lasti.

Zakonov ni, zamenjali so jih za dekrete, katerih pa izven stolice ne izpolnjujejo, zato ker vsak predsednik sovjeta dela, kar se mu zljubi. V Petrogradu vlada samodržavno Zinoviev, v drugih mestih pa zopet drugi.

Pravosodje se zdaj vrši nenavadno enostavno. Zagovornikov ni, obsodbe se ne razglašajo. Po obsodbi obsojenca obsodijo, a čez nekaj časa ga že odpeljejo k mestu smrti, ali ga pa kar v zaporu ustrelijo. Kakor je priznal komisar zunanjih del Čičerin, so boljševiki oficijelno ustrelili in obesili devet tisoč ljudi. Ch. Pettit pa trdi, da je k temu uradnemu številu treba pristeti še vse te mnogoštevilne žrtve, katere so boljševiki ubili kar na mestu zahvata, brez vsakih oficijelnih formalnosti, in njih imena katerih ve edino Bog.

»Boljševizem predstavlja, piše Ch. Pettit, pod navidezno diktaturo proletariata istinito diktaturo manjšine, katere se pa cinično opira na armado.«

Naj še navedemo besede Vuliera, ki se je tudi nedavno vrnil iz Rusije na Dansko. On piše v kopenhagenskem »Socialdemokraten«: Sovjetski voditelji so ljudje ne-navadno energični in sposobni, toda njihov režim je režim surovega nasilja, na katerem je osnovan ves sistem. Položaj v deželi postaja dan na dan hujši. Ne vem če dela vsega skupaj pet odstotkov ruske obrti, čeprav so na papirju, v obračunih navedena velika števila. — Ko smo zapustili Moskvo, so bile tam takšne cene: funt (2½ funta = 1 kg) kruha — 300 rubljev, funt surovega masla — 3300 rubljev, funt riža — 1500 rubljev, 1 par nogavic — 2000 rubljev, galoše — 8000 rubljev, čevlji — 25.000 rubljev, funt mila — 3000 rubljev. — Voda je v vodovodu redkokdaj. Na pokopališču so v pravem pomenu besede cela skladišča nepokopanih trupel, kar ni nikakor mogoče izkopati dovolj jam. Pokopavajo brez krst... Ruska mesta, naravnost povedano, počasi izumirajo.

To je neolepšana, gola resnica o Rusiji. K temu ne pristavimo ničesar.



## Na Vrbsko jezero!

Na Koroškem, kjer se odloča usoda tamošnjega ljudstva, kjer se v zadnjih trepljajih bije še nemški imperializem z narodom, ki stresa verige, ki vstaja v svobodo — je tekla zibel slovenstva in jugoslovanstva. V teh odločilnih dneh morajo biti naša srca za brate onstran Karavank, za nje, ki so nemško valpetstvo čutili najbrdkeje — ravno mi, krščanski delavci, ki nas vodi ljubezen do najmanjših in najzatranejših. Mi vemo, da je ta zemlja naša, mi vemo, da so naše krasne te doline, obdane z divnimi planinami, odlične s svojimi jezery — da odmeva tod tožna pesem koroških Slovencev: »... zdaj nič več pel ne bom; saj nič več moj dragi, ljubi dom!« — pesem, ki je izraz bolne, umirajoče duše najzatranejšega dela našega naroda.

Pohitimo k njim! Zakličimo jim v pomladnem kipenju: mi vstajamo!...

Tisoči delavskega slovenskega ljudstva bodo v nedeljo zbrani ob Vrbskem jezeru pred vrati Celovca. Koroško slovensko delavstvo bo ta dan obnovilo zveze bratstva in zvestobe z delavstvom ostalih delov Slovenije.

To bo dan organiziranega krščanskega delavskega ljudstva, ki proglašja na zgodovinskih tleh svoje domovine: boj za pravico naroda, za pravico dela; boj zoper krivice in izkoriščanje v vsakem oziru!

Koroško delavstvo iz Roža bo prihitelo v velikih množicah ta naš dan v Vetrinju in na Vrbsko jezero; ostalo delavstvo Koroške se udeleži po svojih večjih zastopstvih.

Na veselo svidenje!

### V VEDNOST ZAUPNIKOM IN UDELEŽENCEM.

Vozni red posebnega vlaka bo, kakor smo izvedeli danes, sledeči:

Dne 13. t. m. odide posebni vlak ob 4. uri 28 minut iz Ljubljane glavni kolodvor.

Vozni red: Vižmarje 4.45, Medvode 4.55, Škofja Loka 5.09, Kranj 5.30, Podnart-Kropa 5.54, Radovljica 6.12, Lesce 6.21, Žirovnica 6.32, Javornik 6.41, Jesenice 6.53, Podrošica 7.31, Podgorje 7.41, Bistrica v Rožu 7.54, Št. Janž 7.59, Svetnavas 8.06, Žibpolje 8.12, Vetrinjski — dohod 8.32

Odhod ob 8. uri zvečer.

Na drugih postajah vlak ne stoji.

Voznina je polovična in razpošlje JSZ iz Ljubljane legitimacije, ki veljajo kot vozni listki. Te legitimacije treha pri postajni blagajni žigosati ter na blagajni vplačati polovično voznino. V krajih, kjer bo več udeležencev, naj napravi to zaupnik za vse! Voznina iz Ljubljane znaša 29 K in prosimo vse, ki so že vplačali, da doplačajo 4 K in vrnejo legitimacije, ker jih mora postajna blagajna še žigosati.

Sporod tabora. V Vetrinju je ob 9. uri 5v. maša na prostem.

Nato

delavski tabor,

ki se ga vdeležijo koroške skupine iz Roža korporativno, one iz mežiške doline po odposlanstvih.

Po taboru skupen odhod na Majernik ob Vrbskem jezeru, kjer bo veselica z godbami, petjem (sodeluje P. Z. »Ljubljana«) in prosto zabavo.

Skupen odhod iz Majernika ob 7. uri zvečer.

Slovenski posebno vi, koroški delavci, pridite v obilnem številu!

Jugoslov. Strok. Zveza  
v Ljubljani.

Skupinam, ki so že del denarja za vozno vposlale v Ljubljano, se isti vrne, ker vplačajo voznino na svojih postajnih blagajnah.

Delavci-Orli, ki gredo na Vrbsko jezero, se udeležijo izleta v civilni obleki z orlovskim znakom. Bog živi! — Orlovska zveza.

A. K.

## V verigah.

V nekem kraljestvu je živel običaj, da kralj ni smel preklicati nobene poslave. Naj je bila postava še tako zmolna in mogla so se pokazati velikanske hibe v njej, kralj je ni smel in ni mogel več popraviti. Zgodilo se je, da je dal nekoč vladar v ti isti državi zelo krivično in nasilno postaviti. Ukazal je na predlog hudobnih podpihovcev, da morajo pomoriti ujetih delavcev ljudi, katerih je bilo nad en milijon, v enem dnevu. Velikanski vik in krič je nastal vsled tega med obsojenimi in izdanim ljudstvom radi tolike pogibelji. »Kaj smo storili«, so vili roke, in glejte, kralj je sprevidel neumnost, ki jo je napravil. Rad bi popravil, preklical, pa ni smel. Najhujša postava je bila nad njim, da ni smel preklicati ničesar, kar je rekel. Misli, misli in izmisli. Izda še eno postavo. Prva je velevala birmem: »Morite!« — Druga nova je velevala: »Obsojenci, branite se! Orožje je na razpolago!« Določeni dan so prišli birmci, da bi morili, a obsojencev je bilo več in bili so oboroženi. Radi ali neradi so morali birmci pobegniti pred obsojenci.

Jasno je, da je ta perzijski kralj Ahasver liberalizem. Ko je bil izdal hudobno postavo — svobodo nasilja, izkoriščanja, davljenja, je v imenu svobode ni smel in ni mogel več preklicati. Vsi odvisni, vsi brezpravniki so bili s tem obsojeni v smrt. Zaječalo je in zastokalo obupno vse delavno ljudstvo. Kraljevi birmci — liberalni izkoriščevalci, oderuhi, birokrati so se z veliko vmeno lotili svojega posla. Kralj sam je izprevidel, da pride na ta način vsa država na boben, a svojim birmcem prepovedati ukaza ni več smel. Njegovemu obupu so prišli podložniki sami na pomoč. Začeli so se braniti. Liberalizem jim v imenu svobode tega ni mogel braniti, kakor birmcem nasilje ne. Molče je moral privoliti v obrambno postavu sužnjev. Sužnji so se res zbrali, organizirali in oborožili s socialnimi mislimi in kmalu so postali močnejši ko birmci. Marsikak birmci je prišel ob svoj plen in marsikteri izgubil tudi glavo. Drugi pa so z več ali manj razbitimi buticami, nekateri brez ušes, bežali h kralju liberalizmu in kričali: »Zakaj pušči tako anarhijo v svojem kraljestvu? Ali nas nisi ti poslal ubijati? Zakaj nas torej tako sramotno odpode in ranijo povrh ti pasji sužnji, namesto, da bi se zavedali, da smo mi njihovi gospodarji?« Vpitje je bilo veliko. No kralj je zmignil z ramami, hoteč reči: »Pomagati Vam ne morem.«

Zgodilo se pa je, da so se oboji birmci in bivši obsojenci naveličali takega kralja. Rekli so: »Nič več ne maramo vladarja, ki povzroča tako zmedo in daje take neumne ukaze in ne brani nikogar, naj mu je kdo zvest ali ne. To je smešen kralj in popolen slabik ta liberalizem.« — No najbolj prefrigani birmci in najbolj bistri kolovodje bivšega obsojenega delavstva so se domenili rekoč: »Najprej moramo razjarjeno in razsrjeno delavsko ljudstvo pomiriti. Navadilo se je klanja in bogve, kaj nas čaka pri teh zverinah. Storimo tako in recimo mu: »Vi ljudje, vi obsojenci, mi smo pravzaprav eno zoper kralja. Pobijmo ga in vse

njegovo kraljestvo razdelimo! Mi smo socialdemokrati! In vse ljudstvo je zavpilo: »Mi smo socialdemokrati! Živel naš socializem! Socializem naj vlada!«

V smrtnem strahu je pobegnil kralj liberalizem z dolgimi nogami v gorovje in trebul mu je uplahlil. Dve tretjini njegovega kraljestva so socializirali. Obupan je zrl z mrkih gora, kako bašejo in plenijo njegove zaklade. Naenkrat pa začuje doli po ravnem polju divjo kletev in grožnje. Kaj je? Kaj se je zgodilo? Nekdanje obsojeno in tlačeno ljudstvo je spoznalo, da ga je tudi novi vladar socializem prevaril. Vse zaklade liberalnega kraljestva so vtačniki v žep pravzaprav le nekdanji birmci in njihovi kolovodje, ljudstvo pa je zaman odpiralo usta, da bi mu kaj novi kralj rdeči socializem vanja vrget. Zato se je začela med podložniki socialističnega kraljestva divja kletev in pridrušanje in grozeče besede: »Te socialistične hudiče je treba vse pobiti. Ali se nismo domenili, da bomo delili?«

Stresli so se tolsti pasovi socialističnih krotilec bestialnega ljudstva. Videli so, da vihar med ljudstvom narašča in da se okovane pesti vedno bolj bližajo. Zbrali so se najbolj prebrisani med njimi in dejali: »Nekaj naših moramo žrtvovati. Mi recimo: Tudi mi obsojamo tak socializem, tak polovičarski socialni sistem. Ogabni zastopniki njegovi zaslužijo večala.« — Ponoči so se utihotapili iz socialističnega tabora in se potopili med uporno ljudstvo. Govorili so mu: »Ti božansko ljudstvo, si strašno osleparjeno. Ti socialistični predstavniki so vse požrli. Tebi niso nič dali. S kapitalisti so se objeli, z izvoznici obogetali, socialno republiko izdali. Vsi se danes trpimo pod draginjo, nagoto, pomanjkanjem blaga. Smrt jim! Mi ne maramo take socializacije, da bi samo država, to se pravi, socialistični ministri, vse imeli. Mi smo komunisti. Vse mora biti skupno. Smrt socialistom. Živel komunizem!«

Vse uporno ljudstvo je zmagovalno ponovilo zadnje vsklike, navaliло navdušeno na socialistični tabor in začel si v gluho noč jadne klice nesrečnih socialističnih poglavarjev, ki se niso o pravem času izpremenili v komuniste. Bivši socialistični minister je izgubil očala in neusmiljene brce so ga zadevale. Ko je solnce razglašalo socialistično noč, so s holma doli novi komunistični vladarji nagovorili ljudstvo. Sedaj da so v zares blaženih komunističnih časih. Vse je skupno ko zrak in voda. Da pa ne bo nihče več po svoje »socializiral« in »komuniziral«, zato razglašajo temeljno postavu v državi, po kateri se vije »Rdeči pravor«, — kjer se je nedavno košatil »Najprej« — in ta postavu je »diktatura proletarijata«. Ta diktatura ima vesoljno in absolutno pravico, izrezati jezik vsakemu državljanu, ki bi drznil le črhniti zoper njegovo neomejeno oblast. Vse navdušeno je komunistično ljudstvo pritrdilo: »Tako je! Živela diktatura proletarijata!«

Novi diktatorji pa so zelo spretno upostavili svojo diktaturo proletarijata. Rdeča armada, brušena varuhinja diktature in njena izvrševaltelja, je bila zelo spretno izvežbana in razpostavljena po vseh postavah previdnosti. Po vsej državi si mogel opaziti državljan izrežanih jeziki. Vsi časopisi so bili enodušni v rokah diktature. Po deset in deset delavcev je gnil po en gardist na delo. Stopali so molče, saj črhniti zoper diktaturo in izgubiti jezik ter lahko še glavo, ni malenkost. — Diktatorji so preizkušali njih komunistično zvestobo in jim naložili deseturno, dvanajsturno, štirinajsturno delo. No uklenjen suženj se ne zoperstavlja, zlasti ko ga pičila prežganka le slabo drži pri življenju. Prevarano, nesrečno ljudstvo je izprevidelo

lo v svoji duši, da mu komunizem niti najmanjše brambe ne dovoljuje, ampak umirati mora z odrezanim jezikom.

Kje je rešitev? Na eni strani se je šel glas in svetloba je bila videti tamkaj. Gardisti so mašili vse špranje, da bi se ne slišal glas, in diktatorji so veleli znositi vse plahte in zakriti svetlobo, da bi ne prodrli žarki do delavskega ljudstva. Zaman! Glas je postajal silnejši in žar luči tako močan, da so omahnili vsi napori diktature. Delavsko ljudstvo se je vzradostilo, diktatorjem pa so se spacičili obrazi. Na obzorju se je pokazalo znamenje krščanstva — križ — v svetlem bleisku krščanskega naziranja. Vse ljudstvo je osuplo, z zanosom ponovilo: »V njem, v Kristusu je rešitev. V nikomur drugemu. On naj vlada!«

## Politične novice.

† Judovski socialdemokrat proti najsvetejšemu zakramentu. Na praznik sv. Rešnjega Telesa je glasilo avstrijskih socialdemokratov »Arbeiterzeitung«, ki jo vodi nemški jud Austerlitz na najpodlejši način napadlo katoliški zakrament svetega Rešnjega Telesa. V številki od 3. junija piše: »Danes slavi rimska cerkev najsvetejši praznik, spremenitev hostije v Gospodovo telo. Hostija je kruh, ki je prišel z nebes. Ni lahko reči, koliko ljudem je tako všeč to življenje, ki smo nanj obsojeni, da si žele celo nebeskega kruha, ki jim zagotavlja večno življenje. Kdor nima najmanj enega milijona v pravilno žigosanih bankovcih, tega bi svarili pred večnim življenjem. Pravzaprav se danes proslavlja nekaj, kar človeštvu, ki so mu odmerjeno le skromne racije, ne more vzbujati posebnega poželjenja.« Tako socialdemokratski judovski voditelj, ki sam sedi na milijoni, piše o najsvetejšem zakramentu naše vere. Pri tem pa je med delavstvom še vedno dovolj voličkov, ki verujejo socialdemokratski frazi, da je »vera zasebna stvar«. Delavstvo, ki si še pri socialdemokratskih spreglej! Dunajsko delavsko ljudstvo je na ta brezbožen in ostuden napad odgovorilo s tem, da se je procesij sv. Rešnjega Telesa udeležilo v takem številu, kaor že dolgo leta ne.

† Občinski volilni red za Slovenijo, ki je bil 8. t. m. razglašen in je s tem stopil v veljavo, smo v izvešču priobčili včeraj. V veliko jezo liberalcev, socialdemokratov in komunistov bodo volile tudi ženske. To je za te ljudi hud poper. Pravijo, da so za enakopravnost žena, a delujejo proti enakopravnosti. Socialisti so molčali, ko so kapitalisti hoteli dati volilno pravico le premožnim in inteligentnim ženam, s čemur so izključili delavke in kmetijske žene. Sedaj, ko je krščanska organizacija pripomogla delavskim ženam do političnih pravic, so seveda zelo nevoljni, ker se boje. Volitve se smejo vršiti le ob nedeljah in praznikih!

† Volilni zakon v parlamentu. Odbor za volilni zakon v narodnem predstavništvu je v seji 9. t. m. rešil svoje delo. Dr. Paleček je stavil predlog, naj se število nemškega in madjarskega prebivalstva pri določitvi mandatov za posamezna okrožja ne upošteva, s čimer bi bili Nemci in Madjari od volilne pravice izključeni. Proti tem upredlogu so se izjavile vse srbske stranke. Proti je rekel, da mora o njem še preje razpravljati vlada. Volilni zakon pride pred parlament v soboto. Pričakuje se ostrih razprav in ni verjetno, da bi se zakon rešil še ta mesec. Ministrski svet je razpravljajal o novemu predlogu, ki gre za tem, da dobi volilni zakon nov člen, glasom katerega naj se konstituanta, ko do-

## LISTEK.

Maksim Gorki:

### V Ameriki.

(MESTO ŽOLTEGA DIABOLA.)

VII.

Na motnem, s sajami zastrtem nebu tgaša dan. Ogromna poslopja postajajo mračna, otožna. Tu in tam se zasvetijo luči in bleste kakor žolte oči bajnih zveri, katere vso noč čujejo nad mrtvim bogastvom teh grobnic.

Ljudje so dokončali dnevne posle in ne misleč o tem, čemu so jih opravljali, so li zanje potrebni, hite v svoja stanovanja spat. Trotoarji so zaliti s temnimi potoki človeških teles. Vsi enako so pokriti s črnimi, okroglimi klobuki, iz vseh oči strmi utrujenost in otroplost duše. Delo je končano, s tem so tudi misli prenehale. Vsi mislijo le za gospodarja, o sebi mislijo nimajo kaj, in če je delo — potem je tudi kruh in kaka skromna zabava, drugega pa človek ne potrebuje v mestu Žoltega Diabola.

Ljudje gredo k svojim posteljam, k svojim ženam, k svojim možem in v duševnih sobah se bodo ponoči pojni in mastni od

potu, poljubovali, da bi se za mesto rodila nova, sveža hrana...

Gredo... Ni slišati smeja, ne veslega govora, na ustnicah ne blesti radost. Na izmučenih licih, na bledeh ustnicah leži nemo pričakovanje, ugledati nekaj neznanega, zaslišati nekaj novega.

Avtomobili ropočajo, biči pokajo, neprestano drdajo električni vozovi, grme vagoni. Od nekod se čujejo glasovi godbe.

Dečki z rezkim glasom kličejo naslove dnevnikov. Vsakdanji glas lajne in to vpitje se zlivata v žalobno-smešnem objemu morilca in sejmarskega glumača...

Brez volje gredo mali, črni ljudje, kot bi se valilo po hribu kamenje...

Zmeraj večje in večje število rumenih luči se prižiga — cele stene odsevajajo žareče besede o pivu, o milu, o novih britvah, klobukih, cigarah, o gledališčih. Grohot železa, ki ga gonijo po vseh ulicah udarci zlata, ne poneha. Sedaj, ko povsod svetli ogenj, je ta ropot, to neprenehajoče vpitje še značilnejše, dobiva še večji smisel, še bolj težko silo.

Iz hišnih sten, raz verande, raz okna restavracij — se razliva bleščeča svetloba izplavljenega zlata. Predrzo in režeče se ponosno preliva povsod in reže v oči, kazi lica s svojim hladnim bleskom. Njeno prelukano prelivanje je polno zavisti, polno ostre požrečnosti, izvabiti iz ljudi pičle

prihranke vsakdanjega zaslužka — svoja namigavanja preoblikuje v ognjene besede in s temi besedami molče zove delavce k cenemu razvedrilu, nudi jim udobnost...

Strašno veliko je ognja v tem mestu. Od začetka se ti zdi to krasno, ti ugaja, te vzpodbuja, te veseli. Ogenj — svoboden element, prekrasni sin solca, njegovo ponosno dete. Kadar se bujno razcvete — njegovi cveti trepečejo in žive lepše kot vsi drugi cvetovi na zemlji. Solnce čisti življenje, more uničiti vse, kar je staro, umrlo in blatno.

Toda če dolgo gledaš v ogenj v tem mestu — na ogenj, ki je stisnjen v prozorne ječe iz stekla, ko uvidiš, kako mrtev in dolgočasen je njegov blesk, tedaj razumeš, da je tukaj kakor vse drugo tudi ogenj — zasušjen. On služi Zlatu, zaradi Zlata je vrazje oddaljen od človeka...

Kot vse — železo, kamen, drevje — je tudi ogenj zaklet proti človeku, katerega slepi in kliče:

— Pridi sem! —

In priganja ga:

— Oddaj svoj denar?!...

Ljudje se odzivajo temu klicu, kupujejo nepotrebno navlako, gledajo igre, ki jih omamljajo in opijanjeni gredo molče domov v svoja stanovanja.

Zdi se ti, da se tam v sredini mesta vrti s sladko vabečim glasom in z veliko

hitrostjo ogromna gruča Zlata, od katere leti prah po vseh ulicah in ljudje ga calidano love, iščejo in spravljajo. In ko nastane večer, se začne vrteči gruča v nasproti smer, povzročujoč ognjeno vihro, ki vabi k sebi ljudi, hoteč od njih izvabiti zlati prah, katerega so čez dan nalovili. Oni dajo zmeraj več nazaj, kakor so vzeli. In drugi dan se gruča zlata vrti še zapeljivejš, njegova hitrost narašča, močnejše se razlegajo zmagovalni kriki železa, njegovega sužnja in vseh sil, ki jih ima zasušene.

Požrenejše, še bolj oblastno kakor včeraj sesa kri in mozeg teh ljudi, da bi se ta izžeta kri, ta mozeg izpremenila v hladno, rumeno kovino. Gruča zlata — je srce celega mesta. V njegovem bitju — je vse življenje, v njegovem objemu — vsa zmisel.

Zato kopljejo ljudje noč in dan v zemlji, kujejo železo, zidajo poslopja, vdihavajo tovarniški dim, srkajo s svojimi znojnimi telesi smrad strupenega, bolnega zraka, zato prodajajo oni svoja življenja.

In to umazano delo uspeva njihovo življenjsko silo, njih duše, da postajajo gibčno orodje v rokah tega žoltega diabola in z rudo, iz katere dan na dan plavijo zlato, izmzgavajo i samega sebe.

(Konec.)



vrši svoje delo, preustroji v red parlament.

**+ Za vrnitev jugoslovanskih vojnih ujetnikov.** Vojni minister je odgovoril te dni na svoječasto interpelacijo dr. Hohnjeca glede naših vojnih ujetnikov, ki se še nahajajo v Italiji in Rusiji. Po ministrovih podatkih je tačas v Italiji še 300 jugoslovanskih ujetnikov, ki se v najkrajšem času vrnejo v domovino; 119 ujetnikov je bolnih in se vrnejo, ko okreva; 10 ujetnikov, ki so v Palermu, je izjavilo, da se nočejo več vrniti v domovino. Iz Rusije se je zadnji čas vrnilo 2221 jugoslovanskih ujetnikov. Gotovo število ujetnikov je še ostalo v tistih delih Rusije, ki so v rokah boljševikov, drugi so razkropljeni na vse strani. Naša država je poslala v Rusijo dve vojaški komisiji, ki zbirata jugoslovanske državljane in jih pošiljata v domovino.

**+ Maribor.** Ker so socialisti s svojim štrajkom tako imenitno pogoreli, so prišli s tem ob ves ugled pri svojih lastnih pristajih, posebno pri železničarjih. Da bi teh vendar ne zgubili so pričeli prirejati razne veselice, za katere delajo judovsko reklamo, da bi jih zopet pridobili. Takšno veselico so imeli na Telovo v Križevem dvoru. Za nedeljo 6. jun. pa je priredilo enako veselico, za katero so delali velikansko reklamo, »Društvo trgovskih nastavljenecov«. To društvo je v zadnjem času spreminilo nekoliko le svoje ime, drugače pa je isto, ki se je pred par meseci oficijelno pridružilo soc. dem. stranki in ki je uprizarilo zadnji štrajk trgovskih nastavljenecov v Mariboru in ki je bilo pred kratkim od deželne vlade v Ljubljani razpuščeno. V tej organizaciji, ki deluje pod protektoratom mariborskih rdečih voditeljev (pred begom je bil duševni vodja znani Wallich), se zbirajo trg. nastavljenec in vajenci. Te vzgajajo, zlasti slednje, seve popolnoma v nemškem ter brezverskem in socialističnem duhu. Nameravali so imeti celo koncert v parku, da bi si napolnili svojo blagajno za svojo agitacijo proti vsemu, kar ne trobi v soc. dem. rog, ter so zaprosili tozadevnega dovoljenja pri mestnem magistratu. To pa je mestni svet enoglasno odklonil — ker vendar ne more podpirati protinarodne in protidržavne agitacije. Tembolj pa se moramo čuditi mariborski »Straži«, ki v številki z dne 4. junija prinaša oklic za to veselico in še posebno vabi tudi med novicami za prireditve. Gospodom okrog mariborske »Straže« priporočajo mariborski krščanski soc. delavci da se naj raje za kršč. del. organizacije bolj pobriga, ne pa da se celo prinaša oglašje in vabila organizacij, ki jih namen je uničiti kršč. delavske organizacije!

**+ Končni uspeh volitev v Nemčiji.** Oddanih je bilo vsega 25.119.067 glasov ter bo potemtakem štel bodoči nemški državni zbor 460 poslancev. Dobili so: Večinski socialni demokrati 5.521.157 glasov in 110 mandatov (v sedanji narodni skupščini so jih imeli 163); neodvisni socialni demokrati 4.609.862 glasov in 85 mandatov (preje 22); nemško-nacionalna ljudska stranka 3.638.851 glasov in 65 mandatov (preje 42); nemška ljud. stranka 3.456.131 glasov in 61 mandatov (preje 21); nemška demokratska stranka 2.152.509 glasov in 45 mandatov (preje 75); komunistična stranka 438.199 glasov in 2 mandata; bavarska kmetijska zveza je dobila 4 mandate. Centrum, ki je imel v sedanji narodni skupščini 88 poslancev, je dobil skupaj s skupinami, ki so se bile iz njega izločile in s katerimi ga tesno veže svetovno naziranje, 5.233.867 glasov in 93 mandatov, in sicer: Centrum 3.700.800 glasov in 67 mandatov, krščanskofederalistična lista: bavarska ljudska stranka in krščanska ljudska stranka 1.214.973 glasov in 21 mandatov, nemško-hanoverska stranka 318.104 glasove in 5 mandatov. Na Bavarskem, kjer so se istočasno vršile deželnozborske volitve, je dobila bavarska ljudska stranka 106.266 glasov in bo najmočnejša stranka v deželnem zboru. Tako je dobila Bavarska vsaj za silo zopet svoje pravo: katoliško lice.

**+ Osmi mednarodni kongres za žensko volilno pravico se je 6. t. m. sešel v Ženevi.** Politični položaj ženstva se je od zadnjega enakega kongresa, ki se je l. 1913 vršil v Budimpešti, znatno izpremenil. Takrat so se vlade in dnevniki zanimali za kongres bolj iz uljudnosti, kateri tod in tam ni manjkalo sarkazma. Tedaj se je svet še zabaval ali ogorčeval nad angleškimi sufragetkami, po evropskih parlamentih — izvzemši skandinavске dežele — se o ženski volilni pravici sploh ni govorilo ali pa se je preko tega vprašanja prehajalo na dnevni red. A danes? Razen Francije in Švice so vse druge države priznale ženskam državljansko polnopravnost in jim dale politične pravice. Zato namen letošnjemu kongresu za žensko volilno pravico ni več propaganda kakor preje, ampak ugotovitev najvišje misije ženstva v politiki: delo za trajen mir in bratstvo med narodi. — Na kongresu so topot zastopane vse evropske in ameriške države, dalje Južna Afrika, Indija, Japonska, Palestina in Egipt. Vlade vseh civiliziranih držav so na kongres poslale svoje zastopnike. Kdo zastopa jugoslovansko ženstvo in belgraj-

sko vlado, nam ni znano. Kolikor pa poznamo razmere, bodo to zastopnice ali zastopniki iz demokratskih vrst. Ti bodo na kongresu lahko poročali, da so tudi v enem delu Jugoslavije — Sloveniji dobile žene pravkar volilno pravico za občine, in to po prizadevanju »nazadnjaške ljudske stranke« — proti volji in intrigam demokratske stranke. Povedo naj, da imamo sedaj v Jugoslaviji na dnevnem redu tudi volilni red v konstituantu in da se »reakcionarni« Jugoslovanski klub tudi tu odločno poteza za žensko volilno pravico, da pa »napredna« Demokratska zajednica noče o tem ničesar slišati.

## Dnevne novice.

**— Prestolonaslednik pride v Ljubljano.** Iz Beograda poročajo, da pride prestolonaslednik še meseca junija v Ljubljano, in sicer okolu 25. junija. Spremljala ga bosta ministra dr. Korošec in dr. Kuvovec. Istočasno obišče prestolonaslednik tudi Zagreb, kjer ga bosta spremljala ministra Drinković in Trifković. Prestolonaslednika bo najbrže spremljal tudi ministrski predsednik dr. Vesnić.

**— Maribor.** Med novoimenovanimi člani mestnega sveta sta tudi dva zastopnika delavstva, in sicer tov. Veronik Franjo in Krepek Anton, oba člana in odbornika mariborske skupine J. S. Z.

**— Tržič.** Odposlanstvo tukašnje skupine jugoslovanske strokovne organizacije, obstoječe iz predsednika Slopac, tajnika Kogoj in odbornika Rogelj se je zglasilo v soboto 5. t. m. pri g. dr. Tekavčiču, kot namestniku okrajnega glavarja v zadevi sladkorna. Delavstvo izven Tržiču n. pr. ono iz bližnje papirnice je dobilo manjšo količino kot delavstvo v trgu in enako kot kmečko prebivalstvo, ki ima na razpolago mleko in zabelo. Gospod komisar je pripoznal opravičeno ogorčenje delavstva in obljubil, da bo poskrbel, da dobi kmalu zopet sladkorja za delavce. Upajmo, da ne bo ostalo samo pri obljubi.

**— Tržič.** Jugoslovanska strokovna zveza v Tržiču priredi v nedeljo 13. t. m. v Našem Domu igro »Cigani« v prid svoji domači blagajni. Pričetek ob 8. uri. Pričakujemo, da nas bodo posetili vsi naši prijatelji. — Orlovskega tabora v Mariboru se udeležijo naša skupina po odposlancu.

**— Državna posredovalnica za delo.** Pri vseh podružnicah Državnih posredovalnic za delo (v Ljubljani, Mariboru in Ptuj) je iskalo v preteklem tednu od 31. maja do 6. junija 1920 dela 195 moških in 79 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 95 moških in 63 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 154. Promet od 1. januarja 6. junija 1920 izkazuje 12.872 strank in sicer 5223 delodajalcev in 7049 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 3368. Dela iščejo: Dinarji in dinarice (110), pisarniške moči (104), trgovskih sotrudnikov in sotrudnic (103), natakarije in natakarije, služkinje in kuharice, čipkarice, slamnikarice, predice, ključavničarji, žičarji itd. V delo se sprejmejo: Kuharice, služkinje, gozdni delavci, hlapeci, dekle, poljski delavci in delavke, mizarji, dinarji in dinarice, rudarji, zidarji, pletarji, tesarji itd.

**— Grozen umor.** Dne 28. m. m. so našli na Dunaju v gnoju truplo kočijaža Karla Jurenda. Dognalo se je, da je bil Jurenda napaden in ubit, konji so bili prodani mesarju. Ubil ga je Franc Feldrill, ki je pobežnil in ima tudi napačni potni list na ime Johann Lorenz, ki je po umoru na Dunaju vlomil v Budimpešti pri vdovi Föndesy in ukradel dragocenosti v vrednosti 500.000 kron.

**— Tatvina gonilnih jermenov.** V papirnici v Goricih je bilo 2. t. m. vlomljeno. Zločinci so odnesli dva 15 m dolga in 17 cm široka in 10 mm debela gonilna jermena, nova, rmenne barve.

**— Baron Apfalter ukraden.** Baron Rudolf Apfalter v špitaliču sta bili ukradeni od kočije 2 svetilki in zastavono usnje v vrednosti 500 kron.

**— Vlom v Božakovem.** Dne 4. t. m. je bilo vlomljeno v stanovanje Marije Nemanič v Božakovem. Tatovi so odnesli razno blago v vrednosti 9000 kron.

**— Valute dne 9. junija na zagrebški borzi:** 1 dolar 84 k 50 vin.; 100 avstrijskih kron 54 k 50 vin.; 100 levov 170 k; 100 čkoslovskih kron 230 k; 1 angleški funt 350 k; 100 francoskih frankov 700 k; 1 napoleon 325 k; 100 nemških mark 260 k; 100 lejev 210 k; 100 italijanskih lir 580 kron.

## Ljubljanske novice.

**Ij Pri nunah v Ljubljani** bo od petka naprej v osmini presv. Srca Jezusovega vsak večer ob 8. uri govor o predmetu: »Naše moderne potrebe in češčenje presv. Srca«. Govori p. Ramšak S. J.

**Ij Sestanek igralcev Ljudskega odra,** posebno vseh onih, ki so igrali pri »ku Andrejčku«, se vrši v petek točno ob 8. uri zvečer v Ljudskem domu.

**Ij Tatvina na Brdu.** Dne 6. t. m. je bilo ukradena iz zaklenjene sobe zlata zapet, nica z zlato uro v vrednosti 3000 kron, pred enim tednom po iz nezaklenjenega kovčka bela svilen blaza s črnimi pikami, vredna 300 kron.

**Ij Ukradeni stoli.** Našim tatovom je res vse dobro: vojnim invalidom, kateri so imeli 3. t. m. veselico v hotelu »Tivoli«, so ukradli 47 stolov v skupni vrednosti 4700 kron. Stoli so leseni, nekateri so zeleno barvani, drugi niso pobarvani.

**Ij Iz garnizijskega zapora ušel je Viki-tor Kalan,** mehanik po poklicu.

**Ij Bela ženska etanin blaza** je bila ukradena g. Karlu Hamanu in sicer iz delavnice.

## Izpred porotnega sodišča.

Včeraj je porota končala razpravo proti Antonu Niefergallu; porotniki so soglasno potrdili na nje stavljeno vprašanje da je nameraval Jezerškovi ukrasti ročno blagajno. Senat pod predsedstvom dvorne-ga svetnika Regallyja je obsodil Niefergalla na pet let težke geče.

Danes razpravlja porota

o nevarni rokovanjski družbi,

katero so tvorili Andrej Rant iz Dev. Marije v Polju, Matevž in Jakob Ris iz Cerknice in Ivan Jančar iz Volovelj. Vsi obdolženci so zelo nevarni vlomilci, katerim ne diši nobeno pošteno delo in se preživljajo s samimi tatvinami. Rant je iz znane tatinske rodbine, katere je strah ne samo celi njegovi domači občini Devica Marija v Polju, marveč tudi sosednjim krajem. Kradel ni samo v domačem kraju, marveč tudi po Dolenjskem in Notranjskem; hodil je tudi op Hrvaškem, kjer je zasegla roka pravice le njegovega tovariša Rafaela Kosmača, ki sedi zdaj v lepoglavski kaznilnici. S porotno sodbo z dne 26. junija 1919 so bili obsojeni Andrej Rant, njegov brat Anton in Ivan Jančar in še dva druga radi hudodelstva tatvine in sicer prvi na 2 leti, drugi na 1 leto in tretji na 8 mesecev težke geče. Jančar je predsedel to ječo, prva dva sta pa 30. julija 1919 pobežnili iz ječe. Brata Rant sta nadaljevala tatvine in izvršila nešteto vlomov, toda sodeloval ni več Anton Rant, ker je pobežnil na Reko, kjer še sedaj biva, pač pa sta bila poleg notranjska vlomilca brata Matevž in Jakob Ris. Oblasti so obtožence pridno zasledovale, toda vse je bilo zastoj, ker so se kot pravi rokovanjski podnevi skrivali na kozolcih ali v zapuščenih hišah, ponoči so pa kradli in ropali in se pokazali današ-njo noč v enem kraju, toda še tisto noč so porabili v to, da so kolikor mogoče daleč proč izginili s plenom in se pokazali ondi, kjer jih ni še nihče pričakoval. Končno se je posrečilo orožnikom iz Bezuljaka, da so zalotili med Cerknico in Bezuljakom Andreja Ranta, vodjo rokovanjske družbe in spravili del teh vlomilcev pod ključ. Ranta so prijeli orožniki 6. decembra 1919, ko je nekemu Permarju v Cerknici prodal pri Ravni v Gorenji Vasi ukradenega konja. Ker je Rant zbežal in se ni hotel na orožnikov klic ustaviti, je orožnik streljal za njim, krogla je šla skozi prsi in Rant je obležal. Kljub smrtonovarni poškodbi: ležal je takorekoč z nogo v grobu, je še vedno lagal pred orožniki in sodniki, da je nedolžen, da se piše Kravovec iz Primorskega in da je kupil dotičnega konja v Žuženbergu. Šele pozneje je pripoznal, da je res Rant. Četudi je Rant sumljiv, da je izvršil čez 30 tatvin, zahteva kaznovanje le 1. Andr. Ranta, in Iv. Jančarja radi tatvine 4. marca 1919 na Studencu v višini 5561 K, 2. Andreja Ranta, Matevža in Jakoba Risa radi tatvine 27. novembra 1919 v Gorenji Vasi pri Zatični Ivanu Končini v vrednosti 32.304 K, 3. Andreja Ranta radi tatvine v gostilni Marije Omen v vrednosti 2520 K, 4. Andreja Ranta radi vloma pri Mariji Kralj v Beričevem, kjer gre za 6620 kron, 5. Radi vloma pri Uršuli Lavrič v Novi Vasi pri Rakeku v skupnem znesku 21.538 K in radi tatvin v Begunjah pri Cerknici v vrednosti 8895 kron.

Razpravo vodi svetnik Rekar, voľanta sta državni svetnik Andolšek in nad-svetnik Haufler, obtožbo zastopa drž. pravdnik dr. Modic, obtožence zagovarja dr. Krejči dr. Wurzbach in dr. Lukman. Andrej Rant je oblečen v kazensko obleko, Jakob Ris se radovedno ozira po občinstvu. Obtoženci odgovarjajo hladnokrvno na stavljena jim vprašanja.

Razprava se nadaljuje.

## Jugoslovanska Strokovna Zveza.

Tržič. Jugoslovanska strokovna zveza v Tržiču je imela v ponedeljek sejo, pri kateri se je sklenil sledeči predlog: Naprosi se centrala v Ljubljani, da vpliva na pritojnih mestih, da se čim preje ustanovi za delavstvo tako potrebna in važna delavska zbornica.

**Prevalje.** Življenje v naši skupini se razvija bol in bolj. Posebno od onega časa, kar so pokazali rdečkarji svojo pravo krvavo barvo. Železničarji, ki so jih huj-skači zavedli v štrajk, ne da bi jim bili povedali sploh, zakaj gre, mnogo manj, da bi jim bili pokazali resnico, da se gre za uničenje države, izstopajo iz soc. dem. oziroma komunistične organizacije. Uvideli morajo, da je pravi napredek in dobrobit njihov zasiguran le v solidni organizaciji v smislu krščanskih in socialnih načel. — V kratkem mislimo obhajati 25 letnico našega katol. delavskega društva, ki je bilo dolga leta žarišče slovenskega kulturnega dela sploh med nami.

**Kamnik.** Politična šola se pričinja v petek 11. t. m. ob pol 9. zvečer. Udeleženci naj prinese s seboj zvezke. Prosimo kolikor mogoče točne udeležbe. K obisku te šole se vabijo tudi delavci in delavke, ki se še ne strinjajo s kršč. soc. programom, od njih se zahteva samo mirnega vedenja. Šola se vrši v Kamniškem domu.

**Maribor.** V nedeljo 13. t. m. popoldne ob 5. uri se vrši v Flosarski ul. 4 zanimivo predavanje. Člani in članice naj se istega v obilnem številu udeležijo!

**Maribor.** Za moške člane skupine J. S. Z. se vrše vsako sredo zvečer ob 8. uri v društvenih prostorih, Flosarska ul. 4, diskusijski večeri. Člani, ki se za to zanimajo, so vabljeni, da se istih udeležijo.

**Maribor.** Člani in članice J. S. Z. se opozarjajo, da uraduje tajnik vsak dan zvečer od pol 6. ure naprej ter ob nedeljah in praznikih popoldne. Vsi, ki žele pristopiti ali ki žele kakšnega pojasnila, ali če imajo kakšne prošnje, želje itd., naj se ob zgoraj navedenem času oglasijo pri tajniku v društvenih prostorih, Flosarska ul. 4. Ravno ob istem času se tudi lahko plačujejo prispevki oziroma članarina in dobe tudi časopisi.

## Železničar.

ZA PRESKRBO ŽELEZNIČARJEV.

Prometni minister dr. Korošec je dne 4. t. m. izdal naslednji razglas:

Posebni odposlanci ministrstva za promet so obiskali prejšnji teden vse železniške konsumne zadruge v kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev, razen skladišč in razpošiljalnice perutnine v Sarajevu. Odposlanci so ugotovili, da železniška konsumna zadruga v Beogradu sploh nima najpotrebnejših živil, kakor moka in masti, medtem ko zadruga v Sarajevu, Osjeku in Zagrebu nimajo teh živil v zadostni meri. Moka se v vseh skladiščih prodaja kg po 15 kron. Železniško osebje prenaša le težko to ceno, tako da se je poslednje dni dostikrat dogodilo, da so morali nižji uslužbenci in delavci že prevzeto moko, dasi jim je bila nujno potrebna, vrniti z motivacijo, da jo ne morejo plačati s svojimi dohodki.

Da železniške zadruge ne odgovarjajo svojemu namenu, je glavni vzrok v tem, ker ne razpolagajo z velikim prometnim kapitalom, ki bi odgovarjal tržnim cenam živil, in verjetno je, da se morajo vzroki iskati tudi v tem, da mnoge uprave ne odgovarjajo najvažnejšim svojim nalogam.

Zaradi tega je ministrstvo za promet odredilo, da se na eni strani postavijo vse železniške zadruge pod državno upravo in nadzorstvo, na drugi strani pa, da se v dobro ustanovljenim zadrugam, ki naj skrbijo za preskrbo 200.000 ljudi, dovoli brez-obrestno posojilo, ki se bo vračevalo, ko nastanejo normalne razmere, naknadno v mesečni obrokih, ki bodo enaki za vse železničarske osebe, pod pogojem da to odplačevanje ne bo na škodo nekaterih železniških konsumnih zadrug. Ker je moka najpotrebnejša hrana, ki ima danes že vsled raznih vplivov visoko ceno, ki jo železniško osebje le težko prenaša, in ker ni pričakovati, da bi te cene v doglednem času padle, je bilo ministrstvo za promet primorano odrediti, da bodo njeni organi še letos nakupovali živila in po potrebi izdajali konsumnim zadrugam. Razume se samoposebi, da to ne bo ostalo brez vpliva na tržne cene.

Ministrstvo bo nabavljalo za železniško osebje ne le brano, temveč tudi obleke, obutev, kurjavo in petrolej. Vse te korake podvzema ministrstvo za promet, da zboljša gospodarsko stanje železniškega osebja, čigar večina je kmetijskega rodu in da tako izbiže iz rok edino sredstvo nekaterim agitatorjem pri zasledovanju njihovih ciljev.

V ZNAMENJU POLITIKE.

V Beogradu oz. v Zemunu so se vršila pogajanja od 12. maja t. l. dalje za delavski pravilnik in pragmatiko. Ministrstvo je pozvalo vse organizacije, da pošljejo svoje zastopnike k pogajanju; odločno pa je odklonilo, da bi se pogajanja udeleževali le tajniki organizacij, ki po večini niso niti železničarji. Ministrstvo je zavze-lo stališče, da se hoče pogajati edino le z železničarji samimi, kar je pravilno. Temu so se morali — hočeš nočeš — udati tudi soc. demokrati, četudi s kislim obrazom.

K pogajanju je bila pozvana tudi »Prometna Zveza«, kakor vse organizacije že-



leznicarjev, zastopnik »Prometne Zveze« je šel v Zemun z najboljšim namenom, zavedajoč se velikega momenta za vse železnice v Jugoslaviji. Vsakdo bi mislil, ko gre absolutno za socialno-gospodarske zadeve, ki so za dolgo vrsto let življenjskega pomena za jugoslovanskega železnikarja, in ko sedimo skupno pri eni mizi, vsi — vsaj upam — z najboljšim namenom, da se bo politična strast umaknila zdravemu razumu. Žalibog, da temu ni tako. Neljubo je, da se moramo v tem važnem momentu baviti s to zadevo.

Koliko škode so že zadale proletariatu razne politične organizacije, ki se skrivajo pod firmo stanovskih organizacij, ki služijo voditeljem v njih strankarsko politične namene. V to vrsto spadajo — žalibog — tudi naši tovariši pri »Zvezi«. Pri »Zvezi« so se znali vrniti v ospredje domišljavi politiki, ki bi radi s pomočjo jugoslovanskega železnikarja zlezli do »časti in slave« političnih voditeljev. Le iz tega stališča nam je razumljiv napad v »Jugoslovanskem železnikarju« od 28. maja t. l. V začetku članka: »Pogajanja«, se razkorači, kakor je lastno le fanatičnim političnim žurnalistom v svobodnemiselnih vrstah, češ: »Minister je povabil tudi klerikalno »Prometno Zvezo«. S to politično psovko so nas pozdravili gg. tovariši od »Zveze« v času, ko smo sedeli v Zemunu skupno v boju za korist nas vseh. Na drugem mestu v istem članku pa nas prav po čifutsko ozmerja s »člani črne internacionale«. Gospodje, ali res menite, da s tem rešujete in delate za korist jugoslovanskega železnikarja? Naravno je! Mi s krščansko-socialnimi demokracističnimi nazori, vi pa s preživelimi breznačelnimi nedemokracističnimi frazami — ne gremo skupaj! Da pa se tako važne stanovske zadeve izrabljajo v politične namene, da psujejo, ozmerjajo sotovariše na tak čifutski način, to je pa tudi za »poštenega« politika preveč. Vi vidite, sodite in delate vse s političnega stališča. S tega vsehga stališča tudi nas napadate kakor se spodobi — kolegijalno — le politično-fanatikom. Čudno je, da nas »Zveza« že nekaj časa sem počaščuje kar s celimi članki, saj te časti res ne zaslužimo od visokih gospodov. Da bi se nas pa bali, tega pa res ne morem misliti, a vendar vsi znaki kažejo na to.

To sem hotel omeniti za dokument naših žalostnih razmer v katerih se nahajamo še po letih šole svetovne vojne, dokument, da so ljudje, ki so prespali svetovno vojno, ohranili si le še predvojno — domišljijo. Mi pa bomo vse to mirno ignorirali in sli svojo pot naprej, pa naj se to imenuje po vašem: »krščanski mejdan« ali »socialna pravica«, kakor hočete. S psolkami pa vam ne bomo sledili, ker se nikakor ne moremo sprijazniti s tem, da bi bilo to dostojno, še manj pa v korist jugoslovanskega železnikarja. Naš delavec, naš uslužbenec je že dovolj moralno in materialno oškodovan po »bratih« komunistih in ni dvoma, da se bo zdrnil in obrnil hrbet ljudem, ki se preživljajo z dnevnimi psolkami, s terorjem in nasiljem. To je domena komunistov in, kakor zadnji dogodki kažejo, tudi — narodnih socialistov krog »Zveze«.

Železnikar, ki ni »klerikalec«, pač pa zaveden katoliški kristjan.

Pogajanja v Zemunu so končana. Vsled večne zavlačevalne taktike komunistov pogajanja niso mogla nikamor. Zato je prometno ministrstvo pozvalo zastopnike, naj podajo svoje zahteve pismeno, kar se je zgodilo. Nato se je enketa razšla. Krivda leži pri komunistih.

Politični intriganti so nas oropali ravnateljstva v Ljubljani. Mesto tega so nam pustili nek nestvor, ki so ga krstili z imenom: inšpektorat. V Zagrebu pa imamo babilonski stolp — mažaronsko ravnateljstvo. Upali smo, da bo ministrstvo saobračaja očistilo ta kaos v Zagrebu in tudi ravnateljstvo zopet upostavilo v Ljubljani. Zdaj čujemo, da se razpusti tudi inšpektorat v Ljubljani, proti čemer nimamo povoda ugovarjati, ker ne odgovarja našim potrebam in zahtevam, saj nihče niti ne zna, kako daleč sega kompetenca inšpektorata, vemo le to, da je neka inštanca v želez. upravi, ki prav po birokratično zavira redno poslovanje. Tega pa ni krivo naše uradništvo inšpektorata, ki mora uradovati v delokrogu, ki ga določa oz. ga je določila gospoda v Zagrebu. Mi apelujemo na gosp. ministra saobračaja, da res ukine poslovanje inšpektorata, in sicer s tem, da zopet upostavi ravnateljstvo v Ljubljani. Mi se pač ne moremo sprijazniti z dejstvom, da se tudi Slovenija okuži po mažarskih razmerah, ki so doma v Zagrebu. Dokler pa imamo ravnateljstvo v Zagrebu, in sicer tako kakršno je danes, ne moremo pričakovati, niti upati, da pridemo do rednih razmer katerih tako nujno potrebujemo. Saj dobro urejeni železniški promet z vzorno upravo, ki je kos svoji nalogi, je prvi pogoj za dobro uspevajočo državo in blagostanje njenega ljudstva.

Za zopetno upostavitve železn. ravnateljstva v Ljubljani, bi se morali zavzeti

tudi vsi trgovski in industrijski krogi in ne le mi železnikarji. Če se danes ti krogi ne zavedajo, kolike važnosti je, če imamo ravnateljstvo v Ljubljani, se zdravijo, ko bo prepozno.

Nesrečna socialistična politika je razpustila ravnateljstvo v Ljubljani in vrgla lepo število slovenskih železnikarjev na Hrvaško. Seve, da niso šli tja reformirani znanih razmer — za to je dobro skrbelo mažarstvo. Prišli so tja le kot podložni sluge mažaronske klike. Tisočaki se mečejo — takorekoč — v zrak za dnevne slovenskim železnikarjem, ne da bi ti tisočaki kaj koristili. Brezmiselno so jih vrgli tja dol, razkopalo se je družinsko življenje, vzelo veselje do službe. In vse to ne v korist železnikarjem, ne v korist državi. Vse to je rodilo nesrečno politično intrigantstvo — ljudi »reformatorjev« državnega reda in »rešiteljev« jugoslovanskega proletariata.

Seja »Prometne zveze« se vrši dne 17. t. m. ob pol 8. uri zvečer v Jugoslovanski tiskarni II. nadstropje. Polnoštevilna udeležba potrebna!

## Usnjar.

Ljubljana. Pretekli mesec je preteklo eno leto, odkar smo si z velikimi težavami ustanovili svojo skupino. Prve, ki so se dale organizirati, je bilo šest delavk, in teh so se nasprotniki ustrašili. Stavili so nam takoj ultimati. Ker se pa seveda nismo dale takoj ugnati in smo vstrajale, danes po enem letu vidimo, kaj je pomagalo tiste par dni korajže in neustrašenosti. Po enem letu obstoja šteje naša skupina v Ljubljani nad 100 članov, akopprav nas gotovi ljudje štejejo samo za deset. Ako pomislimo, kaj smo morali prestati, smo vendar veseli, ko vidimo, da naš trud ni bil zaman. Po delu pride plačilo. Sedaj je naša naloga, da nadaljujemo še z večjo vneto kot smo dosedaj. Sedaj nas je že toliko, da ni več o kakšnem terorju nobenega govora. Gledati moramo, da bo ob drugi obletnici naše število zopet podvojeno.

## Delavstvo papirnic.

Vevče. Hudi duhovi so se že nekoliko pomirili. Zopet imamo redne razmere tudi pri nas. Zanimanje za našo organizacijo precej dobro napreduje. To je pri vsaki stvari; ljudje predno ne poskusijo, ne verjamejo in se bolj daleč prvič drže, ko pa skušajo potem pa tudi verjamejo. Treba bo zopet shoda. Sedaj že dolgo časa nismo imeli nobenega shoda ali sestanka. Prej je bila dolgo časa v veljavi naredba, s katero je bila ukinjena zborovalna svoboda, sedaj so pa druge prireditve. Shod bo dal novega življenja, nove moči za bodoče delo.

Medvode-Goričane. Pri zadnjih pogajanjih sklenjeno pogodbo smo morali v nekaterih stvareh spreminjati. Pogodba, ki je bila sklenjena v Vevčah, se ni popolnoma strinjala s tukajšnjimi razmerami. Pri tem ima naša skupina precej zasluge. Tu se pač vidi, kaj je organizacija, kjer je doma zrelost in delo. Tu smo pa tudi videli, kje je doma sebičnost. Te hvala Bogu — pri nas ni. In ravno zato moramo reči, da napredujemo vzlic zavijanju in blatnjo od druge strani.

## Kovinar.

Guštanj. Pri nas se stvar dobro razvija. Sedaj je prišel poziv od višjega obrtnega nadzorništva iz Ljubljane, da naj izvedejo stari zaupniki nove volitve delavskih zaupnikov. Obveščeni sta bili obe organizaciji in je izrecno bilo zapovedano, da se morata organizaciji sporazumeti glede kandidatne liste. Z ozirom na to je šel naš zaupnik k predsedniku nasprotne organizacije ter ga vprašal, kako mislijo oni. Naš zaupnik ni dobil nobenega odgovora. Tu je sedaj jasno kot beli dan, da morajo naši člani proporcionalno izvoliti svoje zaupnike, ali pa, da ne bo nobenih zaupnikov. Gospodje! Ali ni to, kar počenjate, tista zahrbtna taktika, kakor pravite sami, ko se je vam javilo in niste dali niti odgovora. Vladni organi so storiili svojo dolžnost, da so dali navodila, kako se je ravnati, naša skupina se je po temu ravnala in sedaj, kje tiči krivda? Potrkajte se na prsa in recite: Krivi in zahrbtni smo mi in ne tisti, katerim očitamo.

To nas ne bo motilo; mi gremo pogumno naprej. Vlado pa opozarjamo na to, da bo o priliki, ko bo imela z zaupniki gvoriti, tudi naše upoštevala. Člani skupine, tovariši! To naj Vas ne moti. Korajžno naprej, prišel bo čas, ko se bomo z veseljem ozirali nazaj v trudapolno in požrtvovalno preteklost.

## Slamnikar.

Domžale. V nedeljo dne 6. t. m. se je vršila seja J. S. Z. v Domžalah. Skupina je poslala potem okrožja J. S. Z. v Kamniku svoje zahteve na vodstvo tovarne. Razen ene tovarne, drugih odgovorov točasno še

nismo dobili. Prva bolniška podpora v skupini se je izplačala Gorenjc Janezu v znesku 70 K. — Imenovani tovariš je plačeval prispevke svoji organizaciji redno od ustanovitve pa do danes. Vsak, kdor ne plačuje redno prispevkov, zapade glasom pravih podporo. To v opomin vsem onim, ki pozabijo (?) plačati mesečne prispevke. Meseca avgusta priredi skupina igro v korist J. S. Z. v Domžalah. Na zadnji seji se je sklenilo, da se udeleži skupina po svojem zastopstvu delavskega zborovanja v Mariboru. Imena onih treh delavk, ki so brez pooblaščenja organizacije v tovarni Oberwalder ob priliki preiskave po g. drž. nadzorniku Skalerju pričale, so nam znana. Mi si jih zapomnimo. Tov. Ant. Kogej, ki je vodil celo leto našo organizacijo se je zopet vrnil med nas. Sedaj je nastanjen v Kamniku pri Kristofu. Delavstvo naj se obrača za nasvete na njega.

## Živilski delavci.

Ljubljana — skupina »Krek«. Zahvala. Podpisani odbor delavske skupine »Krek« se v imenu svojih članov iskreno zahvaljuje JSZ za blagonaklonjeno posredovanje ob priliki njihovega mezdnege gibanja. O Ljubljani, da bo po svojih močeh delal nato, da se v kratkem razširi skupina na celi kolodvorski okraj. — Skupina delavstva »Krek« Jugosl. Strok. Zveze za kolodvorski okraj, Ljubljana.

## Viničar.

Ljutomer. Zveza viničarjev namerava v bližnji bodočnosti prirediti več ljudskih predstav v prid društveni blagajni. — Ker ji manjka v ta namen primernih iger, se obrača zveza viničarjev na vsa bratska društva s prošnjo, da ji vpošljejo tam igrane ljudske igre bodisi tiskane, bodisi v rokopisu, katere se ne poškodovane vrnejo. Tozadavne pošiljkatve prosimo na naslov: Zveza viničarjev v Ljutomeru in se za vse že v naprej zahvaljujemo.

Ljutomer. V nedeljo dne 6. junija se je vršil občni zbor skupine Jugoslovanske strokovne zveze, na katerem je govoril poslanec JSZ glavni tajnik g. Komljanec. Izvolil se je sledeči odbor: Jož. Sutz, predsednik, Ignacij Topličar, podpredsednik, Jakob Terstenjak, tajnik, Alojzija Terstenjak, blagajničarka, odborniki: Rubin Jožef, viničar, Mihalič Matija, delavec, Vojgrinc Janez, viničar. Zaupniki: Slamnjak, Husjak Ivan, Nunska graba. Pukšič Alojz, Škrjanec, Stročja vas, Gresovčak, Rubin, Pukšič, Mir, Martin, Radomerščak, Jerebič, Jerusalem, Slamnjak, Nemec Fr.

## Čipkarica.

Čipkaricam. Kako pa ve, da ni nikakega glasu od vas, kako životarite? — Tu v Ljubljani ste nam opetovano v mislih in vrše se o vas skoro dnevni razgovori. — Pred očmi imamo velikopotezno akcijo, ki naj vam pomore do boljšega kruha in obenem povzdigne čipkarstvo na višjo kulturno in tehnično stopnjo. — Saj čas je, da se nekdo pobriga za vas in vas reši suženjstva, pod katerim ječite malone pol tisočletja. Če pogledamo v preteklost, za čas početka idrijskega rudnika, v kateri dobi je zadobilo svoj izvor tudi čipkarstvo, in gremo z leti dalje do današnjega dne, vidimo, da ste čipkarice skozi vsa ta dolga leta služile le žepom oholih in brezvestnih trgovcev in špekulantov, ki so si za vaše žulje kopičili milijone. — In ne le to, so vas te ljudske pijavke izmogovale denarno, zaslužnjemale so vas tudi materialno. — Čipkarice, se li spominjate, kolikokrat ste odšle s prodajalne tega ali onega trgovca, z objokanim obrazom in še žalostnejšim srcem ob zavesti, da je za kosaro izdelanih čipk ostala še dolžna? ... Bil je ves trud in delo zastoj, čipkarica je, vkljub vsem prebitim nočem »ob buli«, lezla v dolgove ali pa si je komaj zaslužila za borno čašico kave, kar pa le, če se je revica čezmerno žrtvovala. — Kaj pa danes, je li kaj bolje? Ne, pač slabše v toliko, v kolikor se je pojavilo novih čipkarskih krvososov — žensk, ki barantajo z vami za čipke, gredo od hiše do hiše in vam vaše težko pridlane izdelke plačujejo pod nizkoto cenno, same pa si pri tem priveržijo tisoče in tisoče. Čipkarice, verujete, da je v kratkem ena izmed takih prekupevalk zaslužila pri eni sami poti okroglo 12.000 K zase. — To pa ni ena, sličnih je mnogo, saj jih poznate. — Vse te žive na vaš račun in to je krivično! Vprašam vas, hočete to li še nadalje mirno gledati in trpeti za zlate vaših izkoriščevalcev? Ve se otesite težkega trasta kapitalizma, danes je čas zato! Smo v dobi demokracije, delavec zahteva, kar mu po vsi pravici gre in sam si odločuje svojo usodo. Tako si tudi ve postavite samosvoj dom, v katerem si boste gospodarile same. — To storite potem organizacije. Čipkarice, strnite se skupaj in ustanovite si vsepovsod samostojne čipkarske skupine. V skupnosti je moč, ki premaga tudi najstrašnejšega giganta-kapitala! Jugoslovan-

ska Strokovna Zveza vam z organizacijo daje samostojni čipkarski oddelek, katerega skrb bo, da vas čimprej dovede do lastnih čipkarskih zadrug, ki vam bodo oddajale sukanec in delo ter prejemale izdelke. Iz teh zadrug pa bi se storila Centrala, ki naj bi vam na svetovnem trgu kar najboljšo vnovčevala čipke in bi vam razdeljevala po proporciju dobitek. Vidite, to bi bila institucija, ki bi odgovarjala današnjim socialnim razmeram, in bil bi zavod, ki bi dajal svojemu delu čast. — Čipkarice, stopite na noge in pojedite s tem geslom na delo!

Graparski.

## Služkinja.

Iz življenja služkinj. Iz Maribora. Kakešno je mnogokrat življenje služkinj, nam priča najbolj naslednja dva resnična slučaja, ki sta se pred kratkim dogodila v Mariboru. Kuharica Micka je služila zvesto in marljivo čez deset let pri družini A., ki je bila s svojo služkinjo tudi popolnoma zadovoljna. Saj pa je bila Micka tudi kuharica, kot jih je malo, a ob enem tudi pravi angel varuh domačih otrok. Pred kratkim pa je Micka hudo zbolela. In kaj je tedaj storila ga A.? Nevoljna vsled bolezn Mickine je isto koj prvi dan dala zapeljati v bolnišnico, kjer se je uboga Micka več tednov zdravila in premišljevala, da je resničen pregovor, da je nevhvaležnost plačila sveta; kajti gospa, kateri je deset let zvesto služila, se ni zmenila več za njo, in tembolj nesrečno in zapuščeno se je čutila naša Micka. Le njene tovarišice, ki so jo mnogokrat prišli obiskovat, so ji nekoliko olajšale njen žalostni položaj. — Drug slučaj pa nam kaže, da so tudi drugačne družine ozir. gospodinje, in da je med njimi mnogo takih, ki imajo do svojih poslov blago in plemenito srce. Pri gospodi Cajnkar, soprogi predsednika okrožnega sodišča (mislim, da jo pač lahko imenujemo po imenu, naj svet zve o njenem blagem srcu) je službovala druga Micka. Komaj nad pol leta ji eslužbovala, kar je bila zbolela — a dobra gospa pa Micke ni pustila odstraniti, temveč je skrbela za njo, kakor skrbi mati za svojega otroka. Poklicala je zdravnika, opravljala sama Mickino delo ter gledala, da bi Micka preozdravela in da bi se ne čutila zapuščeno in osamel. In res je Micka, mnogo vsled požrtvovalnosti dobre gospe ozdravela, da se je dobila 14 dnevni dopust, da se še boljši okrepi in utrdi svoje zdravje. In kaj naj rečemo k tema dvema slučajema? Nič drugega kakor čast komur čast! — Sramota komur sramota!

G. K.

## Cestar.

Prevalje. Naša skupina je poslala dne 15. maja svojo prošnjo glede cestarjev na gradbeno direkcijo za Slovenijo. Čeprav so zahteve tako ponižne, se jim še ni ustreglo. Kako je mogoče v današnji dragini, da živi cestar s 15 kronami dnevno? To je za 1 kg moke — kje pa še drugo? Upamo, da vlada vendar že enkrat uvidi, da morajo tudi cestarji živeti, če nočemo gaziti do kolen po blatu.

## Posredovalnica JSZ.

Izučen ključavničar, star 26 let, želi službe. Poizve se v pisarni Jugosl. Strok. Zveze.

## Delavski obzornik.

Kongres krščanskega delavstva v Parizu. V Parizu se je vršil 24. kongres vseh krščanskih strokovnih organizacij katerega so se udeležile tudi odposlanke ženskih strokovnih organizacij vseh vrst. Predsednik Decauje je poudarjal zasluge krščanskega delavstva za potlačenje divjaskih stavk. Vseh 200 delegatov se je izreklo za sprejemanje tujih rokodelcev in poljskih delavcev in za zvezo mednarodnih stikov s krščanskim delavstvom vsega sveta.

## Narodno gledališče.

Drama:

Četrtek, 10. junija: Pritožne bukve, E. Petek, 11. junija: Zaprti. Sobota, 12. junija: Veleja, A.

Opera:

Četrtek, 10. junija: Jevgenij Onjegin, C. Petek, 11. junija: Vesele žene windsorske. Gostuje g. Nikola Zec, prvi basist državne opere na Dunaju. Izven. Sobota, 12. junija: Pagliacci. Les Sylphides, D. Nedelja, 13. junija: Vesele žene windsorske. Gostuje g. Nikola Zec, prvi basist državne opere na Dunaju. Izven.

Odgovorni urednik Jože Rutar. Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«. Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.